

ONZE MODERNE JEUGD

door NANNIE VAN WEHL

Eenigen tijd geleden heeft de vereeniging „Gruno”, dat zijn de Groningers, die in Rotterdam wonen, een tooneelstuk in dialect opgevoerd: „Nij is rij”, dat veel succes had.

„Nij is rij”. „Het nieuwe is royaal”. De moderne jeugd is royaal. Is veeleischend, vraagt, eischt, dwingt. Geeft weinig terug. Speelt met alle kostbare waarden: materiële zoowel als ideële.

Geen schitterend oordeel over de moderne jeugd. Het stuk heb ik niet gezien, alleen de zeer goede recensies gelezen en de enthousiaste verhalen er over aangehoord. En zeer zeker wil ik mij nu niet begeven in een bestrijding van het stuk. Maar het stuk heeft mij nu eenmaal een kernspreuk geleerd en die vergeet ik maar niet meer. „Nij is rij”. En dan telkens voel ik: „Zoo denkt niet alleen die begaafde en succesvolle Groningsche schrijfster, mevr. Melles-van der Meulen, over de moderne jeugd, maar zoo denken er zoo velen. Zoo denkt het gros, en zeer zeker diegenen, die geen jeugd meer om zich heen zien streven en werken.”

Ik verkeer in de wel heel gelukkige omstandigheden, dat ik heel veel jeugd rondom mij heb en dat ik alleen aan den uitersten omtrek van dezen grooten kring zie of hoor van werkloosheid. Allen werken met min of meer lust aan hun toekomst, of hebben nog steeds het werk mogen behouden, dat hun aangewezen werd, toen zij het voorloopig einddoel hunner studies of voorbereidingen hadden bereikt.

Maar één is ontkomen aan den invloed der omstandigheden. Allen hebben zij zich moeten buigen onder het juk der tijden. Die al eigen inkomsten hadden, hebben die sterk achteruit zien gaan en materiële vooruitzichten zien verduisteren. Wie maandgeld genoot, werd bekort; op zakgeld werd bezuinigd. En nu vind ik een der hartverheffende ondervindingen van dezen loodzwaren tijd: de manier, waarop de moderne jeugd zich

aan de omstandigheden heeft willen aanpassen.

In vele gevallen is de jeugd plus royaliste que le roi geweest en heeft op zóó origineele wijze het snoeimes gezet in dure gewoonten en gebruiken, heeft zóó krachtdadig en totaal het roer van haar levensscheepje omgegooid, dat ik vaak voor haar voel, alsof zij belasterd wordt, alsof zij zeer onrechtvaardig beoordeeld wordt, als het gros der menschen toch maar blijft denken: „Nij is rij”.

Al heel lang wil de studeerende jeugd niet anders meer dan derde klas reizen. Ik weet nog goed, hoe de altijd strijdvaardige freule de Savornin Lohman als redactrice van de „Hollandsche Lelie” dit streven naar eenvoud bespottelijk maakte. Zij zag er niets dan aanstellerij in. Sedertdien is het derde klas reizen zeer algemeen geworden. De jeugd doet het niet alleen, wanneer ze uittrekt als spoorstudenten, maar ook, wanneer er voor genoegen gereisd wordt. En ze prijzen het hun ouders aan. Wee dengene, die nog zou willen aankomen met het oude oordeel: „Dat kun je niet doen, om stand of maatschappelijke positie”.

De jeugd zoekt eenvoud in woning, kleedij en voeding. Nu elk jaar de riemen nauwer toegehaald moeten worden, de koorden van de beurs vaster toegestrikt, neemt zij zelf dapper vele besluiten. Zij verhuist. Wie zichzelf tot nog toe door een kostjuffrouw liet verzorgen, neemt een huurkamer, ontbijt en koffie op het boekje en eet in de een of andere populaire gelegenheid. Eet ook wel eens niët, en daar zien zij niet altijd het gevaar van in. Zij willen bijvoorbeeld niet bij hun ouders, wier zorgen zij kennen en deelen, aankomen om het geld voor een repetitor, dien zij helaas, door samenloop van omstandigheden, niet kunnen ontberen. Dan wordt het op het eten uitgezuinigd. Vooral meisjes verichten in dit opzicht gevaarlijke wonderen. Nog pas hoorde ik van een geval, dat een meisjes-studente, door den dokter scherp onderhouden over haar zwakheid en oververmoeidheid, waar-

van hij de oorzaak vermoedde, het uitsnikte in een belofte, toen ze van al die waarschuwingen en raadgevingen af wilde komen: „Dan zal ik voortaan wel voor een kwartje eten inplaats voor negentien centen!”

Daar waren meisjes, die mij verrasten met een werkelijk verrukkelijke cake. Eerst eten, en toen het recept: eendeneieren en margarine. Voor een-en-tachtig centen een cake voor een kazerne. Eigengemaakte boterletter, alweer verrukkelijk, kwam op tachtig cent per pond. En zij brachten uit een volkswinkel een pond speculaas voor mij mee, acht-en-twintig centen.

De jeugd is eenvoudig in haar kleeren. Vooral de jongens. Een moeder moet een nieuwe jas opdringen. „Die oude kan best nog een jaartje mee.”

De meisjes willen toch nog wel altijd weer eens wat nieuws en fleurigs hebben. Doch bij de hedendaagsche prijzen van coupons en stoffen, en nu heele gelederen meisjes er een eer in stellen haar kleeren zelf te maken, kleeden zij zich haast voor niets. Een foulard-zijden middagjaponnetje voor drie gulden vijf en twintig, een heerlijke helgele strandjurk, één-tachtig. Mutsjes bij de vleet, voor een fractie van een gulden. Wie kan uitrekenen, wat zoo'n overgeschoten lapje kost? En zij geven elkaar snoezige cadeaux, doch alweer: voor hoe weinig geld.

Smaak, goede wil en uren arbeid vergoeden het bedrag guldens, dat niet meer beschikbaar is.

De jeugd is bescheidener in haar vermaken. In stalleten, in baignoires zitten, wie denkt er nog aan? Zij zijn thuis op het schellinkje of op den tweeden rang. En als zij naar huis wandelen, zou niemand zelfs nog een souper willen hebben uit een der deftige gelegenheden. Neen, er is niets zaligers dan een zak heete patattes-frites uit zoo'n gezellige gelegenheid, stralend van schel licht in den donkeren avond. En een schelpje huzarensla voor een kwartje is heelemaal een koningsmaal.

Voor hun diner zijn zij uitgeslapen op goedkoope en voedzame spijzen. Bruine boonen doen weer opgeld, en zij leeren elkaar, „wat ook zoo lekker is”: een flesch gort van de melkinrichting, en als je dan een blik rietsuikerstroop op je kamer

hebt, dan eet je het heele jaar door eens per week gort met stroop. Versch gebrande pinda's, als drank daarbij bessensap met water, is verrukkelijk en niet duur. Ramenas is een delicatessie en Zeeuwsche rotjes met sprout een rijk souper!

Van de biscuits komt alleen nog maar Mariakaak in aanmerking en als je die per half blik neemt, is het alweer voordeeliger. Moet je royaal uit den hoek komen, dan koop je chocolade-oublies, geeft elke kaak een klein likje boter en plakt er de oublie op. Thee wordt niet meer met lepels vol in een pot gezet — wat een zonde als de visite dan eens niet op tijd komt of in aantal beneden de verwachtingen blijft! Je knipt kleine stukjes hydrophielgaas, of kleine stukjes mul (zacht neteldoek). Doe op elk vierkant stukje een paar vingergrepen thee, bind het lapje netjes dicht — net goed voor één portie in een klein trekpotje — den heelen avond en voor elken gast versche thee.

Soep is er niet lekkerder dan van tabletten, bouillon niet beter dan van blokjes, jam het beste uit de groote huishoudpotten, en heb je coöperatie genoeg voor een emmer jam, dan eet je ongeveer heelemaal voor niets.

Een huis huren? „Raum ist in die kleinste Hütte.” Zij, die nog durven trouwen, zoeken naar klein, klein, goedkoop. En zij vinden. Wel moeten zij afstand doen van moeders badkamer, waarin zij hun eersten lach gelachen hebben. Never mind! de levensstandaard is gedaald. Een vaste waschtafel met een boiler kan er nog op overschieten, benevens een sponsbad. En de gemeenschap heeft immers gezorgd voor een zalig open zwembad, al onder de groene boomen, en daarenboven nogal liefst voor een prachtig overdekt bad. Heb je geld, je gaat baden, heb je het niet, je blijft thuis.

Woninginrichting? Van alles zes alsjeblijft. Diners geven wij niet en méér kunnen wij niet bergen. Vier is ook goed; met zijn vieren zit je nog net genoegelijk in onze eetkamer. Logé's? Het gaat niet, tenzij een intieme vriend of vriendin met den divan genoeg neemt en de waschgelegenheid in de keuken. Een dienstbode? Geen denken aan. Onze moeders hebben genoeg te strubbelen gehad met dienstboden. Wij wenschen ons huis van ons. Laat

het klein zijn, het is mijn. Hoogstens een hulp voor het buitenwerk, als het voor het jonge mevrouwetje teveel wordt. Niët, omdat zij zich geneert om zelf de stoep te doen en het verchromde spul van de deur met een flanellen lap in orde te houden.

Verhuizen? Moeder praat over een emballleur. Eén kist heeft ze laten pakken. Hemeltjelijef! Zóóveel geld? Dat doen wij verder zelf. Maizenakisten aan den kruidenier gevraagd, hij geeft ze graag, voor hem is het toch maar brandhout. Zelf emballleeren, met opgespaarde kranten, bewaarde houtwol, oude lappen. Gediensige vrienden rukken aan, als op het platteland de bureu. „Wij gaan verhuizen, wie gaat er mee?” Op één Zondagmorgen twintig colli, keurig dichtgetimmerd, gecatalogiseerd, ge-étiquetteerd. Alles kwam prachtig over. Het ééne wijnglas, dat gebroken was, kwam uit de kist van den beroepsemballeur.

Wie zóó de moderne jeugd heeft gadegeslagen, wanhoopt niet aan haar. Die is blij, als er in de kranten ook eens wat goeds staat omtrent haar.

Zei niet onlangs Fletcher, de headmaster van Charterhouse, hoofd dus van een groot bekend Engelsch jongensinstituut, op een vergadering te Londen van hoofden van scholen:

„De generatie jongens, die tegenwoordig de school verlaat, is beter opgevoed dan wij in onzen tijd waren. Zij zijn doordrongen van den geest van algemeen belang.”

Juist. En van de meisjes kan zeker hetzelfde getuigd worden. De jeugd weet van aanpakken, zich schikken, zich aanpassen. Ze is: „Er, der strebend sich bemüht.” Het is niet te veel gehoopt, dat de belofte uit Goethe's Faust aan haar vervuld zal worden. „Die alleen zal verlost worden.”

Moderne jeugd! Moge dit zoo zijn. .

